

שיודעת אשאל

על ההבדלים בין "תודה על השאלה" ל"סליחה על השאלה"

שאלות הן כלי מרכזי של המנחה לקידום שיח ולמידה

כשמנחה שואלת שאלות ספציפיות, הנובעות מהקשבה, נוגעות ללב העניין, ומשקפות סקרנות ועניין כן בנשאל ובעולמו, היא:

- מכבדת את הידע הקיים אצל המשתתפים
- מסמנת שהיא אינה מקור הידע היחיד
- מאפשרת בירור אישי וקבוצתי כרכיב מרכזי בלמידה ובהתנסות
- מעודדת היווצרות של ידע חדש, שנובט בקרקע של שאילת שאלות והטלת ספק

סליחה על השאלה

שאלות שעדיף לא לשאול

כמנחים אנחנו שואלים הרבה שאלות, אך לא כולן פוריות ומקדמות את הלמידה וחלקן, בניגוד לכוונתנו, אף פוגעות בתהליך ומשתקות אותו. אנו מאמינים שמודעות לחשיבות של שאילת שאלות פוריות, לצד היכרות עם סוגי שאלות מעכבות למידה, שעדיף לא לשאול, יכולות לסייע לנו לשאול שאלות פתוחות, מעוררות ומקדמות למידה משותפת.

ניסינו להתחקות אחר מצבים וגורמים שלעיתים מובילים אותנו לשאילת שאלות שאינן מקדמות, ומשפיעים על הצורה ועל אופן השאלה שאנו שואלים, מתוך הנחה שהמודעות למוטיבציה והמקום שממנו אנו שואלים יכולים לעזור לנו לדייק ולבחור את השאלה המתאימה.

תודה על השאלה

מה מאפיין שאלות פוריות?*

1. **שאלה פתוחה** - שאלה שאין לה באופן עקרוני תשובה חד-משמעית; שיש לה בפועל כמה תשובות; ותשובות אלה שונות ולעתים אף סותרות זו את זו.

2. **שאלה מערערת** - שאלה המערערת את הנחות היסוד והאמונות הוודאיות של הלומדים; שאלה המטילה ספק ב"מובן מאליו", חושפת קונפליקטים יסודיים נטולי פתרון פשוט ותובעת לחשוב על שורשי הדברים.

3. **שאלה מחוברת** - שאלה רלוונטית לחיי הלומדים ולחיי החברה שבה הם חיים.

4. **שאלה טעונה** - שאלה שיש בה ממד אתי; לשאלות בעלות משמעות אתית יש מטען אמוציונלי חזק, שיש בכוחו להניע למידה.

סליחה על השאלה

לפניכן סוגי שאלות שאנו נוטים להשתמש בהם במצבים מסוימים (שאליהם כל מנחה נקלע לעיתים), ושמהם כדאי להימנע:

מתוך מה אני פועלת?

תחושת הצפה של המנחה, קושי לבחור בכיוון מסוים תוך ויתור על שאלות אחרות

מתוך מה אני פועלת?

קושי להתאפק עם העצה, הפתרון או הפרשנות שלנו, וניסיון להציג אותם כשאלה פתוחה

שאלה מרובת שאלות

שאלה שמורכבת מרצף שאלות, בבחינת "תפסת מרובה-לא תפסת".

שאלה מחופשת

הבעת פרשנות, עמדה או אמירה שמתחזה לשאלה פתוחה, שאין לשואל את התשובה עליה.

מתוך מה אני פועלת?

חשש לגעת בנושא עצמו, חשש לטעות, לגעת בנקודה כואבת, ורתיעה מלהיכנס כמנחה למעורבות רגשית שאינה במסגרת תפקידי

מתוך מה אני פועלת?

פחד לפגוע, לערער, ורצון להישאר באזור בטוח

שאלה כללית מדי

שאלה ערטילאית, רחבה מאוד, שמקשה על תגובה אישית והתייחסות עמוקה. שאלה כזו משאירה את השיח ברמה כללית, תיאורטית ולא מחייבת, ומקשה על נקיטת עמדה ומעורבות אישית. לעומתה, שאלה ספציפית הנוגעת בחוויה או בהתנסות מסוימת מזמנת את המעורבות של הנשאל.

שאלה מטושטשת

מסייגת את עצמה, מתקשה להיות ממוקדת ובהירה.

מתוך מה אני פועלת?

צורך בהסברים, התנצליות ורקע מקדים. קושי לסמוך על הבנת הנשאלים. לעיתים בשל קושי של המנחה לעצמו במיקוד ובניסוח השאלה המדויקת

מתוך מה אני פועלת?

רצון לקצר תהליך, לכוון לכיוון שלנו

שאלה מכוונת

שאלה שיש בה ציפייה לתשובה מסוימת.

שאלה מרובת מלל -

הקדמות רבות והסברים לפני שמגיעה השאלה.